

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština – Assembly

VI Sasiv
Prolečno zasedanje

Komisija za ljudska prava, polnu ravnopravnost, za nestala lica i peticije,

P-br.45/2019

Prištine, od 11 februar 2019

Z A P I S N I K

Prisutni: Duda Balje, Lirije Kajtazi, Mirjeta Kalludra, Luljeta Veselaj-Gutaj, Shemsi Syla, Fisnik Ismaili i Teuta Haxhiu.

Odsutni: Saša Milosavljević, Mexhide Mjaku-Topalli, Saranda Bogujevci, i Veton Berisha.

Pomoćno osoblje komisije: Selman Ymeri, koordinator i Sulltane Gashi, zvaničnica oblasti.

Drugi učesnici: Bahri Hyseni-KPK, Valdrin Krasniqi-KPK, Nehat Idrizi-KGJK, Drita Vitia-Radio Kosova, Shkelqim Mehmeti-KDI, Rabije Kryeziu-RTK, Besiana Dauti-Kosova Press, Arbisa Shefkiu-Klan Kosova, Jelena Đorgjeviq-RTK 2, Emine Jakupi- praktikantkinja, Fitore Ademi-RTV21.

Sednici predsedavala, Duda Balje, predsednica komisije.

Članovi komisije predložili su da kao tačku dnevnog reda predlažu i tačka br. 2. Ostalo, zato je komisija razvila rad sa ovim.

Dnevni red:

1. Diskusija Funkcionalne komisije sa predstavnicima Sudskog saveta i Tužilačkog saveta Kosova u vezi sa nedavnim događajima silovanja učenice iz Drenasa
2. Ostalo.

- 1. Diskusija Funkcionalne komisije sa predstavnicima Sudskog saveta i Tužilačkog saveta Kosova u vezi sa nedavnim događajima silovanja učenice iz Drenasa**

Predsednica, rekla je da je nedavni događaj koji se desio jednoj devojci u Drenasu je veoma uznemiravajući za sve sve nas, i prema medijima, za dve godine bilo je 182 skoro slična slučajeva, i želimo da imamo više informacija u vezi ovoga slučaja.

Nehat Idrizi, - mi kao predstavnici institucija pažljivo smo pratili pomenuti slučaj. Želeo bih da naglasim da ovaj slučaj nikada nije adresiran u pravosudnim institucijama, naime u sudovima, stoga, u principu, ne želim da komentarišem detalje slučaja jer je to slučaj u toku i nalazi se u istražnom postupku. Moramo biti ograničeni i pažljivi tokom izjašnjenja.

Pošto je slučaj u istražnom postupku i mi kao administrativni organ, nemamo pravo da komentarišemo, i imamo disciplinsku odgovornost ako sudija u konkretnom slučaju prekrši etički kodeks, onda slučaj može se proslediti nama. U suprotnom, što se tiče meritornog odlučivanja, sudije su nezavisni i svaka intervencija sa naše strane krši princip nezavisnosti rada sudija. Prihvatili smo da budemo danas ovde, ali, ako se za svaki individualni slučaj ovde raspravlja, onda se stvara losa praksa za nas kao predstavnike institucija, zbog osetljivosti i zbog poštovanja prema vama kao Komisiji, smatramo razložnim da dođemo i da se izjasnimo unutar zakonskog okvira.

Duda Balje,- predsednica, rekla je da mi kao Komisija za ljudska prava, imamo puno pritužbi da pravosudni sistem ima procedure koje traju i do 7 godina, i to Nije nimalo dobro. Slučaj devojke iz Drenasa bio je seksualno i institucionalno nasilje, jer su bile uključene nekoliko institucija. Da li postoji mogućnost da radimo po ubrzanom postupku, jer je to poruka da mi kao Kosovo tretiramo jedan slučaj.

Nehat Idrizi,- naglasio je da ima zakašnjenja u nekim slučajevima, posebno Osnovni sud u Prištini je preopterećen sa velikim brojem slučajeva i odlaganja su najviše prisutne u ovom sudu, ali sa koracima koje smo preduzeli, zahvaljujem Vladi i Skupštini Kosova na mogućnostima koji su nam omogućili da povećamo kapacitete pomoćnog osoblja za sudije. Zapravo, u novembru prošle godine, 52 sudije, nakon završetka obuke, počelo je sa radom i rešavanjem predmeta, sada smo zaposlili 37 mladih sudija koji su počeli raditi, ali još uvek nemaju pravo odlučivati na meritoran način o ovim pitanjima. Mi takođe zastupamo sudije sa pomoćnim osobljem. Ova kašnjenja koja su trenutno prisutna u ovom sudu, nadam se da će od ove godine biti prevaziđena. U ovom slučaju krši se evropska konvencija i načelo suđenja u razumnom roku. Mi razumemo zabrinutosti građana, ali ponekad se slučajevi odugovlače bez ikakvog praktičnog ili ubedljivog razloga.

Bahri Hyseni, - rekao je da je dotični slučaj pripada poverljivosti koja ne bi trebalo da se objavi u javnosti. To je slučaj sa maloletnicom. Ako bi se o tom slučaju raspravljalo, onda bi se o njemu trebalo razgovarati sa zatvorenim vratima jer Zakon o krivičnom postupku i Krivični zakon Kosova to zahtevaju. Kao institucija delovali smo odmah, kao i u drugim slučajevima. Ovaj slučaj je postao medijski, ali na Kosovu je bilo drugih slučajeva koji su rešeni, osuđeni, uhapšeni. Kao što znate, imali smo čak i vrlo stroge kazne. Izdali smo dva saopštenja za koja je javnost upoznata, a sada smo zbog osnovane sumnje uhapsili 3 osobe. Za obojicu je određen pritvor od strane pre pretresnog sudije a za jednoga je određen kućni pritvor. Pošto je slučaj u krivičnom postupku, mi ćemo nastaviti sa svim procedurama, ali bez davanja detalja, jer je u krivičnom postupku i svaka reč koju ćemo ovde izneti, će uticati na proces istrage, znajući da mi kao Savet Tužilaštva, kao administrativni organ, nemamo direktan pristup predmetu tužioca i sudije, ali dobijamo informacije samo u slučajevima kada oni postaju subjekat razmatranja, bilo neki sudija ili tužioca, ali zbog uznemirenosti, mi ćemo vas ipak obavestiti o svakoj

preduzetoj aktivnosti. Svako ko je prekršio zakonske odredbe, zanemario svoju dužnost, nakon konačnih rezultata istrage, dobiti će zasluženu kaznu, ne samo za ovaj slučaj već za svaki slučaj koji je u suprotnosti sa Zakonom o krivičnom postupku.

Teuta Haxhiu, - pitala je šta nedostaje Kosovskom pravosudnom ili tužilačkom sistemu, da bi se sprečili ili jednostavno postali samosvesni sa kaznama. Ako nedostaje nešto, recite nam, da bi smo mi otišli korak ispred i da se ne dešavaju više ovakvi događaji. Nadovezane su tri institucije koje su nas zaista učinile da se loše osećamo. Prvo škola, onda policija, ne želeći nijednom da generalizujem stvari, jer svuda postoje pojedinačni slučajevi, znači imamo policiju koja je primer, ali, takvi ljudi u bilo kojoj instituciji bi trebali dobiti zasluženu kaznu, a ne da okaljaju celi sistem.

Mirjeta Kalludra, - pitala je da li ima statističkih podata o slučajevima silovanja za 3 zadnjih godina. Koliko slučajeva silovanja ima kod maloletnica. Da li je ovaj broj u povećanju i da li bi trebalo povećati kazne za takva dela. Takođe, u medijima je saopšteno da je maloletnica prešla granicu sa dotičnim licem, sa policajcem. Kako je moguće da se tako što desi? Ovde imamo neuspeh policije, imamo nedostatak kontrole građana na granici. Apelujem na tužilaštvo i policiju da preduzmu mere protiv ovih osoba, koje su bile na dužnosti kada je maloletnica i policajac prešli granicu. Ti izvršiocu su bili zvaničnici koji su zloupotrebili svoju radnu dužnost, kao što je bio slučaj sa nastavnikom u Drenasu, pripadnikom KSB-a u Gnjilanu, i mnogi drugi slučajevi koji se pojavljuju. Verujem da ima mnogo drugih slučajeva, a zahvaljujući medijima, koji su učinili ogroman posao.

Lirije Kajtazi, - Mi smo vas posetili kada smo pratili Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Videli smo da vas brine nedostatak funkcionisanja zakona u mnogim slučajevima i neefikasnost pravosuđa i tužilaštva. Institucija Narodnog advokata u svakom svom izveštaju, izveštava da postoje slučajevi do 7 godina bez rešavanja. Da li postoje neki statistički podaci, zašto se stranke povlače i zašto se krađu dokazi u prostorijama za dokaze. Droga se reciklira i prodaje. Sve ovo i nas zabrinjava i interesuje da ovo danas razmotrimo sisteme koje vi pokrivete.

Shemsi Sylja, - pitao je, zašto su istrage zatvorene kada je devojka prijavila nastavnika? Gde je stigao slučaj i kada je zatvoren? Da li je vršeno ispitivanje kod devojke, da li je pozvan neki drugi svedok ili je bio samo nastavnik? U ovim slučajevima, kako se međunarodne konvencije primenjuju na takva suđenja? Da li imate posebne obrazovne programe ili programe obuke u oblasti zloupotrebe seksualnog nasilja nad sudijama i kakve pripreme imaju za ove slučajeve, posebno Osnovni sud? Šta sada radite kada je pitanje osetljivo, ali i u drugim slučajevima?

Luljeta Veselaj-Gutaj, - zabrinutost je zajednička. U poslednjim danima, bavili smo se samo jednim slučajem, ali postoje i puno drugih slučajeva. Pre 10 dana imali smo pedofilni slučaj Đakovice sa 27 mlađih učenika i nismo održali sednicu i nismo vas pozvali da se javite, ali u svakom slučaju, dobro je što ste ovde i razgovaramo. Mi, kao poslanici, nemamo pravo da se mešamo u tužilački sistem ili u pravosudni sistem, ali naša zajednička briga je da nađemo opšte rešenje na nivou zemlje kao što je Drenas, Đakovica, Gnjilane i gde god da se desi. Da nađemo preventivne mere za sprečavanje. Moje pitanje je prećutanje istraga u tužilaštvu u Drenasu. Ono šta ja hoću da saznam je, maloletnik treba da ima roditelja pratioca takođe treba biti prisutan i socijalni radnik ili klinički psiholog. Da li je bio prisutan klinički psiholog tokom

intervjuisanja maloletnice, da bi izbliza video da li je imala pritisak da povuče predmet. Ili da li postoji neki drugi elemenat koji ju je naterao da povuče predmet. Povećan broj sudija da li se odrazio na smanjenje broja predmeta.

Bahri Hyseni, - rekao je da je državni tužilac nezavisan u svom radu. U trenutku kada dobije krivičnu prijavu, verovatno će se time baviti, a ako pronade dokaze, on započinje krivični postupak, što znači da izda odluku za početak istrage. U trenutku kada primi krivičnu prijavu, on ima mogućnosti da to tretira i ako nalazi dokaze počinje krivični postupak, što znači izdaje rešenje za početak istrage. U trenutku kada se donosi rešenje za početak istrage, slučaj je službeno započet i ceo postupak je poverljiv jer može imati različite mere, stimulatívne mere. U ovom slučaju, tužilac u predmetu, je uzeo predmet i odlučio da prekine istragu. Maloletniku ne može se uzeti izjava bez prisustva zakonskog zastupnika ili advokata. Subjekt je pod istragom, au skladu sa zakonodavstvom na snazi, trebalo bi razviti disciplinsku upravnu proceduru kako bi se došlo do zaključka. Slučajevi se rešavaju hitno. Za svaki slučaj seksualnog uznemiravanja, silovanje je hitno, nema mogućnosti odmora, čak ni u ovom slučaju nije prestalo. Način na koji se postupci razvijaju zavisi i od svedoka. Nakon istraga koje će nastaviti sa zaključcima ovog krivičnog postupka doći će do izjave i vi ćete vrlo jasno shvatiti da nismo ništa skrivali.

Slučaj je kod tužioca i nama mora službeno stići jedna beleška jer državno tužilaštvo ima arhivu, koja se proverava i onda sve dolazi i mi preduzimamo mere. Imamo mnogo mera koje primenjujemo, ali su zabranjene zbog zakona da se objavljuju, kako bi se sačuvalo imidž osobe jer može biti greški, ali, mi ćemo delovati. Mi ćemo nastaviti da radimo na slučaju kao što traži Kodeks Krivičnog postupka, i za svaku našu delatnost, mi ćemo izdati saopštenje za javnost, koliko nam je dopušteno jer nemamo pravo da se mešamo u rad tužioca.

Vi ste izdali osnovne zakone sa kojima radimo, ne čekaju predmeti u tužilaštvu.

U 2013-2014 god. imali smo mnogo slučajeva, ali sada više ne čekaju, slučajevi nasilja u porodici. Slučajevi seksualnog uznemiravanja imaju poseban prioritet i mi ih tretiramo u okviru krivičnih dela, i objavljujemo ih na internet stranici državnog tužilaštva.

Zakonodavstvo postoji i u novim izmenama Krivičnog zakonika, uveli smo i posebno delo, seksualno uznemiravanje i smatram da imamo dovoljno zakonske osnove, imamo dovoljno tužilaca, slučajevi se ne odlažu. Oko 75.000 krivičnih predmeta je rešeno 2018. godine. Mi Kao tužioci preventívno, obavezujemo tužioce da održavaju specijalna predavanja u školama i to je u planu rada, delatnosti, bilo da su zainteresovane različite institucije koje traže, a to je posebno u slučajevima seksualnog uznemiravanja, posebno za maloletnike, mi imamo i specijaliziranog tužioca.

Nehat Idrizi, - rekao je da je najveći broj sudija dodeljen Osnovnom sudu u Prištini, tako da se sudski postupci ne odlažu godinama. Imamo podatke o tome koliko je predmeta rešeno, ali za 3 godine treba uzeti izveštaj iz statističke službe. Što se tiče obrazovanja, sudije i tužioci provode obuku u istražnoj akademiji o nasilju i polnoj ravnopravnosti. Svaki sudija koji je zainteresiran za pohađanje obuke, Akademija za istrage, izrađuje plan obuke u relevantnoj oblasti. Dobio sam i izveštaj sa Istraživačke akademije za učesnike koji su se obučavali u vezi sa pripremom sudija, mora imati 3 godine radnog iskustva, ispit pravo sudstva i druge kriterije koje moraju ispuniti, što se tiče pitanja kada se ispituju maloletnici, dodeljuju se sudije koji se bave samo ovim predmetima. Od 400.000 slučajeva koje smo imali u 2017. godini, sada smo smanjili broj

na 265.000 slučajeva. Uz pomoć američke ambasade, Vrhovni sud je ponudio je uputstvo za unifikaciju politike pravopisa, koji će služiti sudijama da izriču kazne za počinioce. Disciplinska komisija je 2017. godine u postupcima protiv 8 sudija, preduzete su disciplinske mere. Komisija za ocenjivanje performanse iz prethodne godine je mnogo aktivnija. Svake godine 1/3 sudija podleže proceni performanse.

Predsednica - želim da verujem da smo na pravom putu, i da su predmeti okončani u najkraćem roku i da se kazna izvrši prema propisanim zakonom.

2. Ostalo.

Teuta Haxhiu, - zabrinuta je zbog slučaja neplaćanja bivših političkih zatvorenika. Dobili smo od njih pismo, u kojem se navodi da nisu plaćeni i zatražila je da se u ime predsednice Komisije, podnese zahtev Vladinoj komisiji za proveru statusa bivših političkih zatvorenika u vezi sa ovim pitanjima.

Komisija je odlučila da se obrati Vladinoj komisiji, kako bi potvrdila status bivših političkih zatvorenika, da bi nas obavestila o ovoj zabrinutosti.

Komisija je takođe bila informisana o detaljima za organizovanje radionice u Durrës, kako bi razmotrila Nacrt zakona o Zaštiti dece, 22.-26. Februar 2019. godine.

Sednica je završena u 11:00.

Pripremili:

Pomoćno osoblje Komisije.

Predsednica Komisije,

Duda Balje